

Nilsin moottorikelkkailureitti

reittisuunnitelma AnnaMarintie-Suuri-Pieksä

<u>1</u>	<u>Johdanto</u>	1
<u>2</u>	<u>Reitin perustiedot</u>	1
<u>2.1</u>	<u>Suunnitteluperiaatteet</u>	2
<u>2.2</u>	<u>Alueen kaavoitustilanne</u>	3
<u>2.3</u>	<u>Alueen muu käyttö</u>	3
<u>2.4</u>	<u>Turvallisuus</u>	3
<u>3</u>	<u>Luontoarvot ja ympäristönäkökohdat</u>	4
<u>3.1</u>	<u>Suojelualueet, pohjavesialueet ja muut tärkeät luontokohteet</u>	4
<u>3.2</u>	<u>Vaikutukset maaperään, kasvillisuuteen ja ilmaan</u>	4
<u>3.3</u>	<u>Meluhaitat</u>	5
<u>4</u>	<u>Reitin perustamismenettely</u>	6
<u>4.1</u>	<u>Reitin pitäjä</u>	6
<u>4.2</u>	<u>Maastoliikennelain mukainen menettely</u>	7
<u>4.3</u>	<u>Reittitoimitus</u>	8
<u>4.4</u>	<u>Moottorikelkkailureitin siirtäminen ja lakkauttaminen</u>	8
<u>4.5</u>	<u>Reitin käyttöönotto</u>	9
<u>5</u>	<u>Reitin rakentaminen</u>	9
<u>5.1</u>	<u>Puuston raivaus ja pohjan tasaus</u>	10
<u>5.2</u>	<u>Reittirakenteet</u>	10
<u>5.3</u>	<u>Reitin merkitseminen ja opasteet</u>	11
<u>5.3.1</u>	<u>Reittimerkit</u>	11
<u>5.3.2</u>	<u>Opasteet</u>	12
<u>5.3.3</u>	<u>Viralliset liikennemerkkit</u>	12
<u>6</u>	<u>Reitin ylläpito</u>	13
<u>6.1</u>	<u>Käyttöönottotarkastus</u>	14
<u>6.1.1</u>	<u>Sillat ja rummut</u>	14
<u>6.1.2</u>	<u>Reittimerkit, opasteet ja infotaulujen materiaali</u>	14
<u>6.1.3</u>	<u>Sähkölinjat</u>	14
<u>6.1.4</u>	<u>Tasoristeyksien ylitykset</u>	15
<u>6.1.5</u>	<u>Hakkuut ym. toimet joista voi aiheutua vaaratilanteita</u>	15
<u>6.1.6</u>	<u>Huoltopäiväkirja</u>	15
<u>6.1.7</u>	<u>Turvallisuussuunnitelma</u>	15
<u>7</u>	<u>Kustannusarvio</u>	16

LIITTEET:

1. Kartta 1:75 000
2. Kartta 1:10 000 (4 kpl)
3. Maanomistajaluettelo ja tilakohtaiset toimenpiteet
4. Liikennemerkkit
5. Savo-Karjalan tiepiirin lausunto yleisten teiden ylityskohdista
6. Savon Voima Oyj:n yleisohje
7. Tyyppikuvat: opastaulu, reittimerkki, opaste.
8. Tiehallinnon ohje nro 82 "Moottorikelkkailureitin ja tien risteäminen"

1 Johdanto

Moottorikelkkailun kasvun myötä on tullut tarve ohjata ja kanavoida kelkkailua tarkemmin. Perustamalla virallisia kelkkailureittejä saadaan minimoitua haitat, perustettua kelkkailijan kannalta mielekkäät ja hyvin hoidetut reitit sekä tuotua kelkkailutoiminta paremmin virallisen valvonnan piiriin. Hoidettuja, turvallisia kelkkailureittejä voidaan myös uskottavammin markkinoida ja hyödyntää matkailuelinkeinossa. Valtakunnallisena tavoitteena on saada koko maan kattava runkoreitistö, joka koostuu virallisista reiteistä. Keskittämällä ajaminen hyvin suunnitelluille ja valvotuille reiteille saadaan kelkkailutoiminta hallitummaksi ja turvallisemmaksi.

Tässä suunnitelmassa käsitellään **Nilsin kaupungin** alueelle suunniteltua moottorikelkkailureittiä, jonka pituus on n. 22 km. Suunnitelma käsittää välin AnnaMarintieltä Suuri-Pieksä-järvelle siten, että ne tilat jotka jatkuvat molemmin puolin AnnaMarintietä, käsitellään kokonaisuudessaan suunnitelmassa AnnaMarintie - Rahasjoki. Rajaus näkyy karttaliitteessä 2/1. Samaan reittikokonaisuuteen kuuluva reitti AnnaMarintieltä pohjoiseen käsitellään suunnitelmassa AnnaMarintie - Rahasjoki. Reitit ovat osa Koillis-Savon retkeilyreittien täydennyshanketta, jossa viiden kunnan alueella virallistetaan moottorikelkkailureittejä. Reittisuunnitelman on tehnyt Pohjois-Savon ympäristökeskus.

Reitti perustetaan maastoliikennelain mukaisesti vahvistetun reittisuunnitelman perusteella kunnan hakemalla reittitoimituksella.

Viralliset moottorikelkkailureitit ovat tieliikennelain alaisia teitä, joilla on yleinen oikeus ajaa moottorikelkalla lumipeitteen aikana. Reitin virallistamiseksi on siitä laadittava *reittisuunnitelma*, jonka hyväksyy kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Virallisella reitillä on oltava pitäjä, jonka tehtävänä on vuosittain huolehtia siitä, että reitti on käyttöönottohetkellä moitteettomassa kunnossa ja turvallinen käyttäjälle. Vastuu reitin käyttämisestä ja mahdollisesti aiheutuneista vahingoista on reitin käyttäjällä.

2 Reitin perustiedot

Kelkkailun aiheuttamat häiriöt on pyritty minimoimaan ennakoimalla suunnittelussa myös tulevat asuinalueet ja muut maankäyttötarpeet. Reittien linjauksessa on otettu huomioon erilaiset suojelualueet, suojeluohjelmiin ja Natura-ehdotukseen sisältyvät kohteet, pohjavedenottamot, tärkeät pohjaveden muodostumisalueet ja sekä muut erityisessä käytössä olevat alueet.

Nilsin moottorikelkkailureitti

reittisuunnitelma AnnaMarintie-Suuri-Pieksä

-

Nilsin moottorikelkkailureitit ovat Tahkon alueen kelkkailun kannalta erityisen tärkeit, ja niille kohdistuva käyttöpaine myös suurempi kuin maakunnan muille reiteille. Tahkon alueelta reittejä suuntautuu Varpaisjärven, Kuopion, Rautavaaran sekä Juankosken suuntaan.

1

Suunnitteluperiaatteet

Suunnittelussa on käytetty vanhaa uraa uuden linjauksen lähtökohtana. Entinen ura on pienehköillä muutoksilla käytettävissä välillä AnnaMarintie - Pajulahden Shell. Shelliltä Suuri-Pieksän suuntaan reitti linjaus perustuu osittain jo käytössä olevaan paikallisen moottorikelkkailukerhon uraan. Muutoksia aiheuttaa mm. runsaat vesistöjen ylitykset, asutus sekä nykyisen uran vaarallinen tienylityspaikka Pajulahden Shellin edustalla.

Suunnitteluun ovat osallistuneet myös maanomistajat. Heille on lähetetty tiedote sekä kartta suunnitellusta linjauksesta, jolloin he ovat voineet kommentoida suunnitelmaa tai esittää siihen omia näkemyksiään. Lisäksi maanomistajille on järjestetty alueittain suunnitteluiltoja, joissa on voinut osallistua reitin suunnitteluun. Nilsissä on tälle suunnittelualueelle järjestetty 2 iltatilaisuutta ja sen lisäksi useiden maanomistajien kanssa on oltu yhteydessä puhelimitse tai kirjeitse. Maanomistajat ovat osallistuneet myös aktiivisesti maastossa tapahtuvaan suunnitteluun.

Suunnittelun yhteydessä on linjausta tarkennettu maastonäkökohdat ja reitin yleislinjaus huomioon ottaen. Reitin suunnittelussa käytetään mahdollisimman paljon hyväksi maastossa valmiina olevia uria kuten rajalinjoja ja sähkölinjoja. Sähkölinjojen osalta Savon Voima Oyj on antanut ohjeistuksen kuinka reitti tulee johtoaukealla sijoittaa. Jääalueita on pyritty välttämään mahdollisimman paljon niiden käyttöön liittyvien ongelmien vuoksi. Jäällä liikkumiseen liittyy aina turvallisuusriski. Maastoliikennelaki sallii jääalueilla vapaan liikkumisen, jolloin merkityltä reitiltä poikkeaminen on helppoa. Lisäksi meluhaitta korostuu ja riski muista häiriöstä esim. ranta-asukkaille kasvaa. Jääalueet lisäävät myös reitin ylläpidon kustannuksia.

2 Reitin sijainti

Nilsin kunnan alueella suunnitelman AnnaMarintie – Suuri-Pieksä alueella reitti kulkee seuraavasti: AnnaMarintien ylityksen jälkeen reitti sijoittuu Sänkimäentien ylitykseen saakka osittain olemassa olevalle uralle ja osittain uudelle linjaukselle. Tien ylityksen jälkeen reitti etenee aluksi sähkölinjan myötäisesti ja ylittää sitten peltoalueen. Rautatie ylitetään olemassa olevaa siltaa pitkin ja reitti etenee vähäisin muutoksin Pajulahden Shellille asti olemassa olevaa uraa pitkin. Huoltoasemalta reitti etenee olemassa olevaa uraa pitkin. Valtatie 75 ylitetään Varjolan kohdalta, jossa nykyinen yksityinen ura ylittää tien.

Reitti etenee koilliseen ja ylittää Kauppisenjoen siihen rakennettavaa siltaa pitkin. Joen ylityksen jälkeen reitti etenee kohti Piekkäälänmäkeä. Reitti tulee Suuri-Pieksänjärvelle uimarannan kohdalta ja muuttuu jälle tultaessa epäviralliseksi uraksi.

3 Alueen kaavoitustilanne

Nilsin kaupungin alueella on voimassa 1995 vahvistettu Koillis-Savon seutukaava. Linjaus sijoittuu kaavassa esitetyille maisema-aluevaraus alueille AnnaMarintien läheisyydessä. Pääosin reitti kuitenkin sijoittuu kaavassa maa- ja metsätalousvaltaisille alueille, virkistysalueille tai muutoin vailla erityisvarauksia oleville alueille.

Reittilinjaus sijoittuu Pieksänkoskentien ja Suuri-Pieksäjärven välisellä alueella 1999 vahvistetulle Pieksänjärvien rantaosayleiskaava alueelle.

4 Alueen muu käyttö

Reitti sijoittuu välillä myös lähelle asutusta. Nyt käytössä oleviin uriin nähden huomattava osa asutuksesta saadaan kuitenkin kauemmaksi reitin vaikutusalueelta, jolloin reitin aiheuttama häiriö todennäköisesti myös vähenee. Samoille alueille sijoittuu runsaasti myös muuta virkistyskäyttöön liittyvää toimintaa joka on huomioitava.

Tampatut reittipohjat houkuttelevat myös muita käyttäjiä kuin kelkkailijoita. Koiran ulkoiluttajat, hiihtäjät, kävelijät ja jopa mopoilijat saattavat löytää nämä uudet liikkumisväylät. Muilla moottoriajoneuvoilla kuin moottorikelkoilla liikkuminen virallisella reitillä on laitonta. Jalan ja hiihtäen liikkuminen on sallittua jokamiehen oikeuksien nojalla. Reitin varrelle on syytä laittaa muuta käyttöä koskevia ohjeita joko liikennemerkkien muodossa tai muuten tiedottamalla. Reitin muuta käyttöä on seurattava ja tarvittaessa puututtava siihen.

Nilsin alueella on useita maa-ainesten ottoon ja hyödyntämiseen liittyviä alueita, joilla tapahtuvat muutokset on pyritty suunnittelussa huomioimaan. Tarvittaessa näillä alueilla reittien sijaintia on päivitettävä.

5 Turvallisuus

Moottorikelkkailureitit lisäävät yleistä turvallisuutta oleellisesti verrattuna tilanteeseen, missä vastaava moottorikelkkailun liikennemäärä ohjautuisi hallitsemattomasti valvomattomille epävirallisille urille. Nilsin ympäristössä reittien merkitys korostuu erityisesti, koska lähelle Tahkoa sijoittuville reiteille kohdistuva käyttöpaine on kovempi.

Nilsin alueella on ollut kaupungin ylläpitämällä urilla käytössä oma pelastuspistejärjestelmä. Järjestelmää kannattaa jatkossa kehittää yhteensopivaksi sellaisen järjestelmän kanssa, jota tullaan mahdollisesti käyttämään laajemmalla alueella, jopa valtakunnallisesti. Selkein tapa

– toistaiseksi on ehkä käyttää nimikylttejä teiden ja vesistöjen ylityksien kohdalla yhdessä olemassa olevan pelastuspistejärjestelmän kanssa.

Nilsissä tällä suunnittelualueella erityistä huomiota on kiinnitettävä tienylityksiin. Sänkimäentien sekä 75-tien liikennemäärät ovat huomattavia. Lisäksi suunnittelualueella on jyrkkä mäkiä Matomäen ja Linnanmäen läheisyydessä. Tärkein toimenpide on reittileveyden pitäminen riittävänä sekä tienylitykseen tulon luiskaus jolla varmistetaan että kelkat voivat pysähtyä ennen tien ylitystä. Kohta on merkitty erikseen karttaliitteeseen vihreällä värillä.

Tienylityksistä on pidetty katselmus Savo-Karjalan Tiepiirin edustajan kanssa, ja heiltä on tullut oma lausuntonsa tienylitysten turvallisesta järjestämisestä.

3 Luontoarvot ja ympäristönäkökohdat

Kelkkailu on pyritty ohjaamaan alueille, jossa se ei vaaranna olemassa olevia luontoarvoja. Nilsin ympäristössä on runsaasti erilaisiin suojeluohjelmiin kuuluvia alueita, metsälainsäädännön piiriin kuuluvia kohteita sekä kartoitettu uhanalaisten kasvien kasvupaikkoja tai liito-oravan elinympäristöjä. Tiedossa olevat kohteet, jotka sijoittuvat reitin välittömään läheisyyteen on huomioitava rakentamisvaiheessa.

1 Suojelualueet, pohjavesialueet ja muut tärkeät luontokohteet

Tälle suunnittelualueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu merkittäviä pohjavesialueita. Reitti sivuaa Suuri-Pieksäjärven ja Pieksänkoskentie välillä lehtojensuojelualuetta siten, että olemassa oleva metsäautotie jää suojelun alueen ja reitin väliin. Reitin läheisyyteen jää myös useita Metsäkeskus Pohjois-Savon kartoittamia metsälain tarkoittamia tärkeitä elinympäristöjä tai lakikohteita.

Karttaliitteisiin on erikseen merkitty kohdat, joissa rakentamisessa on otettava huomioon erikoiskohteet. Kohteet on mainittu myös tilakohtaisissa toimenpiteissä.

Riistanhoitopiirin kautta on selvitetty tiedossa olevat metson soidinpaikat, eikä niitä sijoitu reitin vaikutusalueelle.

2 Vaikutukset maaperään, kasvillisuuteen ja ilmaan

Nilsin moottorikelkkailureitti

reittisuunnitelma AnnaMarintie-Suuri-Pieksä

Reitistön vaikutukset maaperään ja kasvillisuuteen kohdistuvat yksinomaan reitin ja sen liitännäisalueiden maapohjaan, eikä kapea kevytrakenteinen reitti katkaise ekologista vyöhykettä tai estä kasvien leviämistä. Tutkimusten mukaan lumipeitteen aikana tapahtuva moottorikelkkaliikenne ei juuri vaikuta alueen maapohjaan, mutta ympäristöään syvemältä jäätyvä reitti voi aiheuttaa kasveille kylmävaurioita. Epätasainen reittipohja joudutaan käyttöajan pidentämiseksi tasoittamaan koneellisesti, mikä muuttaa maaperän rakennetta ja kasvistoa reittialueella.

Moottorikelkkojen polttoainejärjestelmässä tapahtuvan epätäydellisen palamisen seurauksena reittien lähituntumassa voi esiintyä epäterveellisiä hiukkas- ja häkäpäästöjä. Reittien liikennemäärät huomioon ottaen päästöt ovat niin vähäisiä, ettei niistä aiheudu varsinaisia terveyshaittoja. Merkittävin vaikutus on pakokaasuista syntyvä epämiellyttävä katku, joka voi paikallisesti häiritä alueella liikkuja.

Vähemmän päästöjä tuottavat moottorikelkat tulevat yleistymään sitä mukaa kun kelkkakalusto vanhenee. Vuonna 2006 ovat astuneet voimaan EU:n päästörajoitukset uusille kelkoille. Rajoitukset tiukkenevat portaittain siten, että vuonna 2012 kaikkien uusien kelkkojen on täytettävä tiukimmat päästökriteerit.

3 Meluhaitat

Moottorikelkkailun ympäristövaikutuksista merkittävimpiä ovat meluhaitat. Meluhaitan merkitystä korostaa moottorikelkkojen käyttö muutoin hiljaisessa ympäristössä. Moottorikelkkojen äänenvoimakkuus standardin SAE J192A mukaan mitattuna ei saa ylittää 78 dB. Äänen voimakkuus sitä tuottavasta kohteesta etäännyttäessä riippuu monesta tekijästä, kuten lämpötilasta, äänen taajuudesta, äänen tiellä olevista esteistä sekä maanpinnan muodosta ja kasvillisuudesta.

Moottorikelkkojen aiheuttava melu syntyy lähellä maanpintaa, joten maasto ja ennen kaikkea lumi, joka vaimentaa tehokkaasti äänitasoa, vaikuttavat äänen etenemiseen. Moottorikelkkailureittien aiheuttama meluhaittaa vähennetään oikealla sijoittelulla maastoon. Taajaman läheisyydessä on todennäköisesti aina myös muuta liikennettä, jolloin moottorikelkka ei ole ainoa melunlähde. Ottaen huomioon reitin arvioidut liikennemäärät, meluhaitat ovat vähäisiä eivätkä ylitä valtioneuvoston päätöstä melutason ohjearvoista.

Ajonopeudella on suuri merkitys moottorikelkkamelun synnyssä; nopeuden noustessa kasvavat myös melutasot, tosin eivät aivan suoraviivaisesti. Ajonopeuden ohella ajotyylillä on huomattava vaikutus moottorikelkkamelun syntyyn. Mittausten mukaan kiihdytykset nostavat melutasoja useilla desibeleillä verrattuna tasaiseen ajonopeuteen. (Moottorikelkkaliikenteen melu, Liikonen & Rautio)

Nilsin moottorikelkkailureitti

reittisuunnitelma AnnaMarintie-Suuri-Pieksä

Reitillä on pyritty siihen, että välimatka asutukseen olisi aina vähintään 150 m. Vähimmillään etäisyys asutukseen on 70 m. Kyseisellä kohdalla asuinkiinteistö sijaitsee 75-tien varressa.

Reitti ei sijoitu Pohjois-Savon liiton kartoittamille hiljaisille alueille.

4 Reitin perustamismenettely

Moottorikelkkailureitti voidaan perustaa maastoliikennelain (1710/95) mukaisesti lainvoimaisen reittisuunnitelman perusteella ja maanomistajan välisellä kirjallisella sopimuksella tai reittitoimituksella. **Nilsin moottorikelkkailureitti on tarkoitus perustaa lainvoimaisen reittisuunnitelman perusteella reittitoimituksella.** Maastoliikennelain 15 §:n mukaan reittisuunnitelman hyväksymisestä päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Vesialueilla sijaitsevat reittiosuudet perustetaan epävirallisina urina, koska maastoliikennelaki ei rajoita vesialueissa säädettyä yleisoikeutta vesialueella liikkumiseen.

Tarkempia ohjeita moottorikelkkailureittiä koskevien asioiden käsittelystä on esitetty maastoliikenneasetuksessa (10/1996). Ympäristölautakunnan päätökseen haetaan muutosta kuntalain säännösten perusteella kunnallisvalituksella.

1 Reitin pitäjä

Maastoliikennelain 14 §:n mukainen **reitin pitäjä on Nilsin kaupunki.** Reitin pitäjän tehtävänä on huolehtia siitä, että moottorikelkkailureitti on vuosittaisella käyttöönottohetkellä ajettavassa kunnossa. Reitin pitäjän hyväksyy kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/86) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen päättäessään reittisuunnitelmasta. Reitin pitäjän vaihtamiseen tarvitaan saman viranomaisen hyväksyminen.

Nilsin moottorikelkkailureitti
reittisuunnitelma AnnaMarintie-Suuri-Pieksä

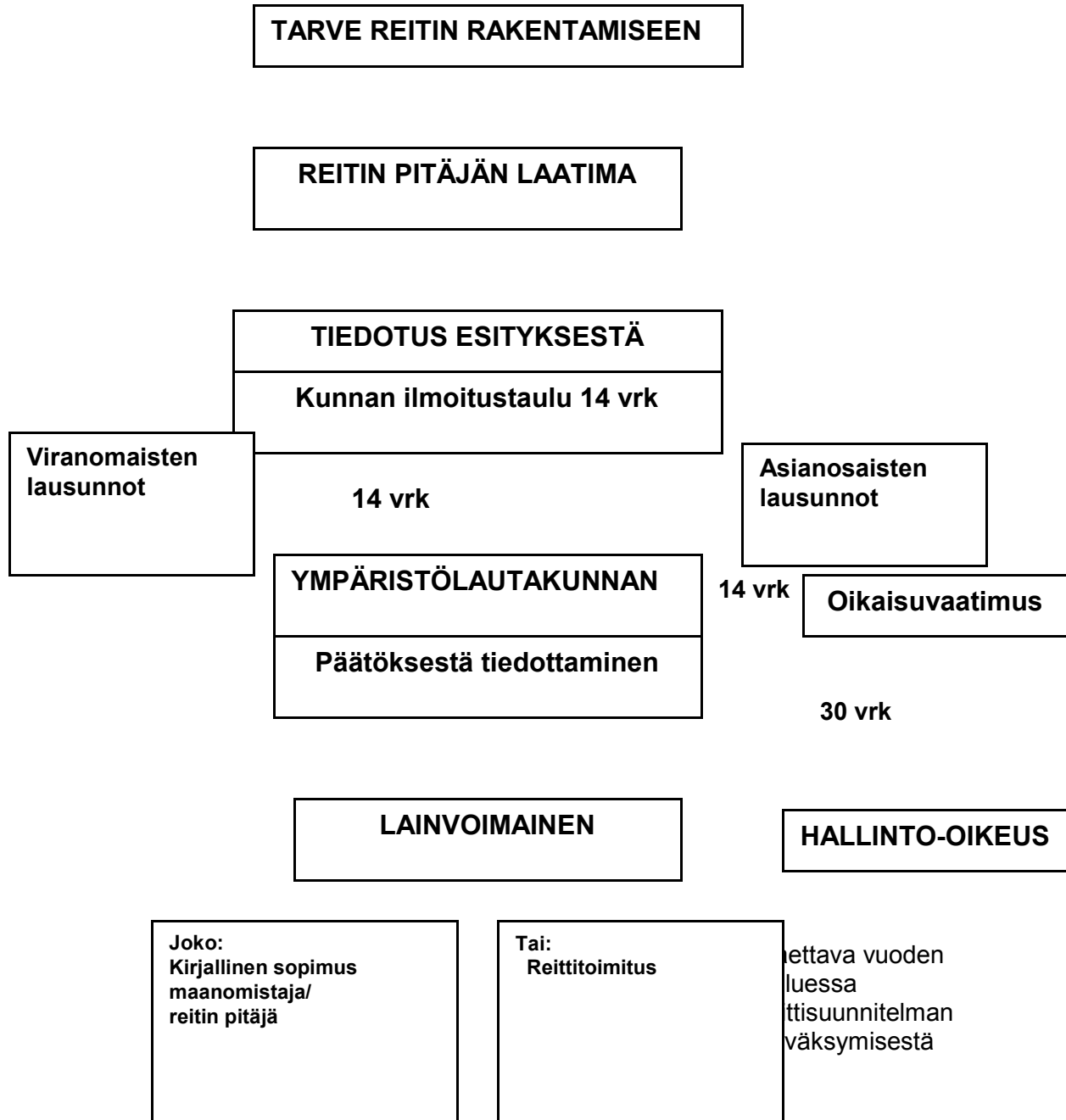
-

2

**1 J
o**

**1 T
a**

Maastoliikennelain mukainen menettely

Merkitään ao. kiinteistön
kohdalle kiinteistörekisteriin, jos
reitin pitäjä pyytää.

Määritellään:

- alueen rajat
- kartta
- kulku ja rajat maastoon tarpeellisilta osin
- reitillä oleva aidan portti/veräjä
- korvaukset 3 kk:n kuluessa
- kiinteistörekisteriin merkitseminen

Nilsin moottorikelkkailureitti
reittisuunnitelma Sänkimäki-Loutteinen

-

3 Reittitoimitus

Reitti perustetaan maastoliikennelain mukaisella menettelyllä reittitoimituksen kautta, jossa reitti merkitään rasiiteksi kiinteistörekisteriin. Reitin pitäjän on haettava reittitoimitusta Maanmittaustoimistolta vuoden kuluessa siitä, kun reittisuunnitelma on hyväksytty lainvoimaisella päätöksellä.

Reittitoimituksessa reitin talviaikainen käyttöoikeus siirtyy reitin pitäjälle (kunnalle). Moottorikelkkailureitillä ei saa lumipeitteisenä aikana liikkua muilla moottoriajoneuvoilla kuin moottorikelkalla sekä kunnossapitoon tarvittavilla työkoneilla esim. tampparilla. Maanomistajalla on kuitenkin oikeus käyttää reittipohjaa talviaikaan mm. metsätaloustöiden yhteydessä. Toimenpiteistä, jotka saattavat vaarantaa yleistä turvallisuutta, kuten metsänhakuut, on ilmoitettava reitin pitäjälle viimeistään seitsemän (7) vuorokautta aikaisemmin. Ilmoituksen jälkeen vastuu reitin turvallisuudesta merkinnän osalta on reitin pitäjällä.

Reittitoimituksella varmistetaan reitin pysyvyys myös maanomistajavaihdoksien jälkeen. Talviaikaisen käyttöoikeuden menettämisestä maksetaan korvaus, jonka määrittää Maanmittauslaitos. Kesäaikainen käyttöoikeus on maanomistajalla. Reitin pitäjällä on oikeus liikkua reitillä myös kesäaikaan moottoriajoneuvolla, jos reitin kunnossapito sitä vaatii.

Maanomistajaluettelo on liitteessä 3.

4 Moottorikelkkailureitin siirtäminen ja lakkauttaminen

Kunnan ympäristönsuojelulautakunta voi antaa luvan tilapäisesti tai vähäisiltä osin siirtää reitin kulkua maastossa, jos maanomistaja tai haltija siihen suostuu. Tällainen väliaikainen reitin siirto voi tulla tarvittaessa kyseeseen esim. metsän hakkuiden yhteydessä.

Moottorikelkkailureitti lakkautetaan reitin pitäjän ilmoituksesta. Kunnan ympäristönsuojelulautakunta voi lakkauttaa reitin tai sen osan myös, jos reittiin tai sen osaan ei olosuhteiden muuttumisen vuoksi enää ole yleistä tarvetta tai jos lakkauttamiseen ilmenee muuta erityistä syytä. Reitin lakkautuspäätöksessä voidaan määrätä niistä toimista, joita reitin lakkauttaminen edellyttää. Tällaisia toimia voivat olla esimerkiksi velvoite poistaa maastosta reittiin liittyvät opasteet ja liikennemerkkit.

Kunnan on ilmoitettava reitin tai sen osan lakkauttamisesta kiinteistörekisterin pitäjälle, jonka asiana on huolehtia siitä, että reitin lakkauttamisesta tehdään tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin. Tällöin Maanmittauslaitos poistaa rekisteristä rasitemerkinnän ja maapohjan talviaikainen käyttöoikeus palautuu maanomistajalle.

5 Reitin käyttöönotto

"Moottorikelkkailureitti voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen kun reittisuunnitelman hyväksymispäätös on lainvoimainen ja reittitoimituksessa tai muutoin sovitut korvaukset on maksettu ja reitin sijainti on merkattu asianmukaisesti maastoon." 19 §

Reitin rakentamisen jälkeen ennen reitin käyttöönottoa, suorittaa Savon Voima Oyj oman tarkastuksensa reitin sijoittumisesta johtoaueilla heidän antamiensa ohjeiden mukaan.

5 Reitin rakentaminen

Osa reitistä kulkee jo käytössä olleita uria pitkin ja osittain reittiä on linjattu uudelleen. **Reittileveys on 6 metriä**, jonka leveydeltä rakentamistoimenpiteet tehdään. Reitin rakentamiseen kuuluu tarvittava **maapohjan tasaus, puuston poisto, raivaus** ja ojien, purojen sekä jokien ylitysten järjestäminen. Lisäksi asetetaan tarvittavat reittimerkit, liikennemerkkit ja opasteet. Reitin rakennuttamisesta vastaa Pohjois-Savon ympäristökeskus.

Reittikartasta (mittakaava 1:10 000) näkyy reitin linjaus ja kiinteistöt, joiden kautta linjaus kulkee. Karttaan on lisäksi merkitty tiedossa olevat ojat ja teiden ylitykset. Reitin rakentamisen aikana on otettava yhteyttä vesijohtojen ylittämisisä vesiosuuskuntiin.

Kiinteistöjen 22:2 (Linnanmäki) ja 14:49 (Halunanranta) rajalinjan kohdalla tulee rakentamisvaiheessa olla yhteydessä Metsäkeskus Pohjois-Savoon.

Reitin sijoittaminen johtokäytävälle edellyttää, että sähkölinjat ovat varmistettuja. Ympäristökeskus tilaa Savon Voimalta varmistamiseen tarvittavat toimenpiteet.

1 Puuston raivaus ja pohjan tasaus

Puusto poistetaan reitiltä ja pohja tasataan kannoista, kivistä ja mätäistä ja suurista epätasaisuuksista 6 m leveydeltä. Kelkkareitin pohjan tulee olla niin tasainen, että siinä pystyy ajamaan, kun lunta on vähintään 20 cm. Mitä tasaisemmaksi reitin maapohja saadaan, sitä helpompaa on reitin talvikunnossapito. Reittien sivukaltevuus ei saa ylittää 4 - 5 %. Tasattavat kannot ja kivet pyritään upottamaan reittialueelle.

Näkemäalueilla ja yleisten teiden ylityskohdissa näkyvyyttä voidaan parantaa joko raivauksella tai alaoksia karsimalla. Jos toimenpiteitä tehdään muutoin kuin 6 m reittialueella, on siitä sovittava erikseen maanomistajan kanssa. Savo-Karjalan tiepiiri on antanut oman lausuntonsa yleisten teiden ylityskohdista niiden turvallisuuden lisäämiseksi tehtävistä toimenpiteistä. LIITE 5.

2 Reittirakenteet

Purojen, oijen ja jokien ylityksiin rakennetaan silta tai asetetaan rumpu. Ojat, joissa ei ole talvella virtamaa, luiskataan. Rakentaminen ei saa vaikuttaa maaston kuivatusolosuhteisiin.

Rakennettavat sillat ja rummut on merkitty reittikartalle. Rummun koko määräytyy kohteen valuma-alueen suuruuden ja virtaaman mukaan.

Lisärumpujen tarvetta on tarkkailtava rakennusaikana ja vuosittaisen käyttöönottotarkastuksen yhteydessä. Erityisesti teiden kanssa samaan tasoon rakennettavien maanteiden ylitysliittymissä käytetään tapauskohtaisesti mitoitettavia rumpuputkia, minimikooltaan 300 mm. Taajama-alueiden tai muuten rakennettujen alueiden läheisyydessä rumpuputkien mitoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska tällaisessa ympäristössä vesien virtaamista on ohjailtu ihmisen toimesta, eikä valuma-alueen normaalitavoin määritelty koko kerro välttämättä totuutta.

Siltojen ja rumpujen aukkojen mitoituksessa voidaan epäselvissä tilanteissa ottaa yhteyttä Pohjois-Savon ympäristökeskukseen.

3 Reitin merkitseminen ja opasteet

Reitti merkitään punaruskeilla puisilla rastilaudoilla ja virallisilla sinisillä moottorikelkkailu reittimerkeillä (LM 426). Nämä sekä viralliset tieliikennelain alaiset määräys-, varoitus- ja ohjemerkit sijoitetaan pääsääntöisesti kulkusuunnassa reitin oikealle puolelle. Näiden lisäksi tulee puisia opasteviittoja ja info-piste ohjaamaan reitillä liikkumista. Asiallinen ja riittävä opastus lisää niin reitin käytön turvallisuutta kuin sen arvoa markkinointi mielessä.

Liikennemerkkien määrä tulee tarkkaan harkita. Liiallinen merkkimäärä alentaa niiden vaikuttavuutta sekä havaitsemista. Erityisesti taajama-alueella, missä liikennemerkkejä tulee paljon, on syytä tarkkaan arvioida kunkin merkin tarpeellisuus. Liikennemerkkit tulee sijoittaa riittävälle korkeudelle lumen paksuus huomioiden. Tiehallinnon ohje on, että alimman liikennemerkkin tai lisäkilven alareunan korkeus on vähintään 2,0 – 3,2 m jalkakäytävän pinnasta mitattuna. Lopullinen liikennemerkkien määrä ja sijainti ratkaistaan rakentamisen yhteydessä samalla kun nähdään reitin todellinen tilanne. Puisten rastiopasteiden sijainti määritellään maastossa niiden pystytyksen yhteydessä.

1 Reittimerkit

Moottorikelkkailureitti merkitään puisilla reittimerkeillä, joita ovat tolpan päähän kiinnitetyt punaiseksi maalatut rastilaudat. Merkintätiheyden pääsääntö on, että merkin kohdalta tasaisessa maastossa tulee näkyä kohtuullisissa sääolosuhteissa kaksi seuraavaa merkkiä molempiin suuntiin. Kilometrin matkalle merkkejä tulee n. 20 kpl. Merkkien näkyvyyttä pimeässä voidaan parantaa laittamalla niihin tarraheijastimia. Reittimerkin tyyppiirroso liitteessä 7.

Reitti merkitään myös virallisilla moottorikelkkailureitti merkeillä (LM 426). Merkki sijoitetaan moottorikelkkailureitin alkuun ja tarpeellisiin kohtiin sen varrelle. Normaalikokoinen (400 mm) merkki sijoitetaan aina kohtaan, jossa muulle ajoneuvoliikenteelle tarkoitettu reitti risteää moottorikelkkailureitin kanssa tai jos muuten syntyy epäselvyyttä reitin jatkuvuudesta. Reittimerkin yhteydessä käytettävä toistomerkki on aina pienikokoinen (200 mm). Merkki sijoitetaan yleensä reitin oikealle puolelle. Silloin kun merkki kiinnitetään samaan tolppaan jonkun toisen merkin kanssa sen kääntöpuolelle, sijoittuu merkki luonnollisesti kulkusuunnassa vasemmalle puolelle. Merkit poistetaan kesän ajaksi. (LMp 20 §)

Peltoalueiden ylityksien merkitsemiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Silloin, kun katsotaan, että reitin ulkopuolella ajamisesta voi aiheutua

Nilsin moottorikelkkailureitti
reittisuunnitelma AnnaMarintie-Suuri-Pieksä

- merkittävää haittaa viljelyllä, on syytä rajata reittiä esim. lippusiiman tms. avulla.

2 Opasteet

Reittien alkuun ja solmupisteille sijoitetaan **opastetaulut** (tyyppipiirros taulusta liitteessä 7). Opastetauluihin sijoitetaan kartat, joista ilmenee reitin linjaus ja taukopaikat sekä muuta info-materiaalia esim. moottorikelkkailuun liittyvät säädökset ja reitin pitäjän yhteystiedot. Opastaulujen infomateriaali tulisi uusia säännöllisin väliajoin. Erityisesti reitin käyttäjän turvallisuuteen vaikuttavat asiat on päivitettävä ja vanhentunut tieto vastaavasti poistettava. Tällaisilla reittiosuuksilla, jotka kulkevat taajaman läheisyydessä, saattaa useinkin olla erityistilanteita mm. tietöiden tai asuinalueen rakentamisen takia.

Pitempiaikaisista käyttöön vaikuttavista tekijöistä tulisi informoida käyttäjää opastauluille laitettavilla ilmoituksilla sekä viedä tarpeen mukaan maastoon väliaikaisia tiedotteita kyseisille kohdille. Ajantasainen ja hoidettu materiaali antaa reitistä myös markkinoinnin kannalta turvallisen ja luotettavan kuvan.

Tärkein varsinainen Infopiste tämän suunnitelman alueella on Pajulahdessa sijaitseva huoltoasema. Lisäksi tarkemmin opastettava kohta on Suuri-Pieksä-järven ranta, josta reitti siirtyy jälle ja muuttuu urayhteydeksi.

Info-pisteiden lisäksi voidaan tarpeen mukaan reitille sijoittaa puisia opasteita kertomaan esim. välimatkoista. (Tyyppipiirros liitteessä 7.) Kunta voi myös halutessaan laittaa esim. oman vaakunansa kohtiin, jossa kunnanrajat vaihtuu. Paikanmäärityksen helpottamiseksi suositellaan vesistöjen rantaan infotaulua, johon laitetaan kartta kyseisestä vesialueesta ja sen nimi. Tienylityskohtiin suositellaan kylttejä, joista ilmenee kyseisen tien nimi. Nimistökyllit helpottavat oleellisesti paikanmääritystä hätätilanteissa.

3 Viralliset liikennemerkkit

Virallisilla reiteillä ei saa kuljettaa muita moottoriajoneuvoja kuin moottorikelkkoja. Jalankulkijat ja hiihtäjät ovat periaatteessa luvallisia reitin käyttäjiä, ellei toisin päätetä. Jos katsotaan että kelkkailuliikenne on vilkasta, kannattaa harkita, kielletäänkö jalankulku ja hiihto reitillä liikennemerkkein kokonaan. Tällöin tulee kyseiset toiminnot kieltäviä liikennemerkkejä asettaa ainakin risteyksiin tai asutusalueiden läheisyyteen paikoille, josta reitille siirtymistä tapahtuu.

Moottorikelkkailureiteillä käytetään ensisijaisesti yleisen tieliikennelainsäädännön mukaisia varoitus-, kiello-, määräys- ja ohjausmerkkejä.

Yleisten teiden ylityksiin tulee molempiin suuntiin ensin kärkekolmiot ja lisäksi etäisyyksineen pakollisesta pysähtymisestä risteyksessä. Vähäliikenteisillä yksityisteillä käytetään tieliikennemerkkiä 231

Nilsin moottorikelkkailureitti

reittisuunnitelma AnnaMarintie-Suuri-Pieksä

– "väistämisvelvollisuus risteyksessä". Väistämisvelvollisuudesta varoitetaan tarvittaessa n. 100 metriä ennen risteystä merkillä 231 varustettuna lisäkilvellä 815 "100 m".

Risteävistä pysyväisluonteisista hiihtoladuista varoitetaan kelkkailureitillä liikkujia varoitusmerkillä LM 154 "hiihtolatu". Hiihtoladulla liikkujia varoitetaan moottorikelkkareitistä SFS4424 -merkillä 3003 "moottorikelkka". Merkki on muuten sama kuin LM 154 mutta hiihtäjän paikalla on kuvattu musta moottorikelkka. Käytettävät merkit ja niiden symbolit ovat liitteessä 4.

Liitteessä 8 on Tiehallinnon ohje moottorikelkkailureitin ja tien risteämisen toteuttamiseen. Lopulliset päätökset tarvittavista liikennemerkeistä tehdään rakentamistilanteessa, jolloin nähdään mm. mutkasta varoitettavien liikennemerkkien tarve.

Reitin katkeamisesta, esimerkiksi vesistön vuoksi, ilmoitetaan liikennemerkeillä LM 189 ja T1 872 (Vesistö, ajo omalla vastuulla). Vesialueella kulkevat epävirallisiksi jäävät reittiosuudet merkitään tilapäisin merkinnöin ja merkit kerätään ennen jäiden sulamista pois.

6 Reitin ylläpito

Nilsin alueella olevan reitin osan kunnossapidosta vastaa Nilsin kaupunki sekä myöhemmin mahdollinen ylikunnallinen hoitopooli. Kaupunki voi kirjallisella sopimuksella siirtää kunnossapidon edelleen kolmannelle osapuolelle. Reitin hoidon minimitaso on määritetty maastoliikennelain 20 §:ssä. Tämän lisäksi reitin pitäjän tehtävänä on huolehtia kirjallisesta infomateriaalista opastustauluille tai muille infopisteille.

Reitin pitäjän on hyvä nimetä vastuuhenkilö, johon otetaan yhteyttä reitin ylläpitoon liittyvissä asioissa. Tämän henkilön yhteystiedot olisi syytä olla myös reitin varrella opastauluilla, jolloin tieto reitin ylläpitoon vaikuttavista asioista saataisiin mahdollisimman nopeasti oikean henkilön tietoon.

Reitin pitäjä toimittaa tämän suunnitelman lausuntokierrokselle asianosaisille katsomilleen tahoille, ennen kuin suunnitelma viedään hyväksyttäväksi.

Reitin pitäjän on syytä toimittaa tiedot reitin sijainnista muille alueella toimijoille, sekä ohjeistus kuinka toimitaan, jos tehdään toimenpiteitä, jotka vaikuttavat reitin käyttöön. Tällaisia tahoja ovat mm: tieliikennelaitos, sähkövoimayhtiöt, pelastuslaitos, yritykset, ja kunnan sisäiset toimijat (kaavoitustoimisto, teiden kunnossa pito, rakentaminen, matkailu).

1 Käyttöönottotarkastus

Maastoliikennelain mukaan reitin pitäjän vastuulla on, että reitti on vuosittaisella käyttöönottohetkellä ajettavassa kunnossa. Vaikka lain edellyttämät kunnossapitovelvollisuudet ovat reitin pitäjällä vähäiset, edellyttää reitin käyttö käytännössä jatkuvaa huolenpitoa, johon reitin pitäjän on syytä varautua. Reittipohjaan maanomistajan toimesta syntyneet epätasaisuudet korjaa reitin pitäjä, ellei niitä todeta tahallaan tehdyiksi.

Reitin pitäjälle suositellaan pidettäväksi huoltopäiväkirjaa, johon vuosittain merkitään tehdyt toimenpiteet. Samalla voidaan seurata ylläpitokustannuksia.

Kelkkailijoille reitin avautumisesta tiedotetaan esim. infotaulujen kautta, mutta muitakin tapoja on. Esimerkiksi sovitaan, että reitti on käytössä silloin, kun reitin pitäjä on laittanut paikoilleen viralliset kelkkareittimerkit reitin lähtöpaikoille ja teiden ylityskohtiin.

1 Sillat ja rummut

Sillan tulee kestää talvella kunnossapitoajoneuvon ja kesällä maatalouskoneen aiheuttaman kuorman. Vuosittain niiden kunto tarkistetaan ja tarvittaessa vaihdetaan vaurioituneet tai lahonneet osat uusiin.

Vuositarkastusten yhteydessä on tarkastettava, etteivät rummut ole tukkeutuneet ja puhdistettava ne tarvittaessa. Jos on havaittu, että rumpuputki(et) ovat riittämättömät, on harkittava ylitykseen sillan rakentamista.

2 Reittimerkit, opasteet ja infotaulujen materiaali

Vuosittaisten käyttöönottotarkastusten yhteydessä reittimerkkien ja opasteiden kunto on tarkistettava ja tarvittaessa korjattava. Tarpeen mukaan reitille tehdään lisää opasteita. Infotaulujen materiaali tarkistetaan ja tietoja päivitetään ja uusitaan tarvittaessa.

3 Sähkölinjat

Sähkölinjojen ja haruslankojen merkinnät on tarkastettava ennen reitin vuosittaista käyttöönottoa. Puutteellisiksi jääneet merkinnät on korjattava. Virallistetulla reitillä sähkölinjojen tulee olla varmennettuja. Savon Voima Oyj on antanut oman ohjeistuksensa johtoalueiden käytöstä osana moottorikelkkailureittiä. LIITE 6.

4 Tasoristeyksien ylitykset

Moottorikelkkailureitti voi ylittää yleisen tien. Tällöin puhutaan tasoristeyksistä. Tasoristeyksien ylityksissä on ensiarvoisen tärkeää huolehtia että ylityksissä on riittävät näkemäalueet.

Näkymäalueet on tarkistettava ennen vuosittaista käyttöönottoa ja haitallisesti näkyvyyttä estävä puusto on raivattava. Tästä on kumminkin sovittava maanomistajan kanssa erikseen.

Pajulahdessa ylitetään junarata moottorikelkoille rakennettua siltaa pitkin.

5 Hakkuut ym. toimet joista voi aiheutua vaaratilanteita

Maanomistajan on ilmoitettava hakkuista reitin pitäjälle viimeistään viikkoa ennen hakkuiden aloittamista, jotta reitin pitäjä osaa varautua tilanteeseen ja ehtii viedä tarvittavat varoitukset ja ennakkomerkit kohteeseen. Tämä koskee myös muita toimia, joista voi aiheutua selkeitä vaaratilanteita kuten ojan kaivut, uusien siltojen rakentaminen jne.

6 Huoltopäiväkirja

Reitin pitäjälle suositellaan pidettäväksi yllä reitistä huolto- ja korjauspäiväkirjaa, johon merkitään vuositarkastusten yhteydessä tai muulloin havaitut puutteet ja korjaukset.

7 Turvallisuussuunnitelma

Reitin pitäjä huolehtii turvallisuudesta tarkistamalla vuosittain käyttöönottotarkastuksen yhteydessä reitin yleiskunnon, huoltaa ja korjaa havaitut viat tai puutteet sekä varmistaa, että käyttäjällä ja reitin huollosta vastaavilla henkilöillä on ajantasaiset yhteystiedot reitin pitäjään. Reitin käyttäjiä pyydetään ilmoittamaan havaitsemistaan puutteista reitin pitäjälle. Yhteystiedot ja ohjeistus reitin käytöstä on Info-työkalulla. Pelastuslaitokselle toimitetaan kartta reitistä.

Nilsin moottorikelkkailureitti
reittisuunnitelma AnnaMarintie-Suuri-Pieksä

7 Kustannusarvio

Moottorikelkkailureitin perustamisen kustannukset				
Työvaihe/ rakennusosa	Yksikkö	Määrä	Yksikkökustannus	Yhteensä €
Raivaus ja tasaus	km	22	1000 €/ km	22 000 €
Ojat:				
Rummut:	kpl	108	100 €/ kpl	10 800 €
Sillat	kpl	2	8000 €/ kpl	16 000 €
Kauppisenjoki 8 m				
Kaarasjoki 8m				
Merkintä + opastus:				
liikennemerkkit	kpl	110		
lisäkilvet	kpl	26		
reittimerkit	kpl	500		
muut opasteet	kpl	20		
infotaulut	kpl	2		
Yhteensä:	km	22	500 € / km	11 000 €
Maanomistajakorvaukset	km	22	700 € / km	15 400 €
reittitoimitus	km	22	750 € / km	16 500 €
Suunnittelu/ Rakentamisen työnjohto	km	22	2300 €	50 600 €
Yhteensä:				142 300 €